

GAME > DŽUNGLA || BARAKA

U današnjem broju Vahida Ramujkić nam otvara drugačiji uvid u teme rada, nesigurnosti i bezizlaza. Razgovarala je sa Ziom, privremenim Beogradaninom iz Avganistana na putu za zemlje Zapadne Evrope, i sa internacionalnom grupom volontera iz organizacije za pomoć migrantima NoName Kitchen. Učitelj nezalica

za samoobrazovanje

RiItten

uciteljneznalica.org

društvena pitanja

Imenovati TO ratom

Hasib

Da li želiš da se predstaviš i kažeš kako si odlučio da kreneš na ovaj put?

Ime mi je Hasibulla i iz Avganistana sam. Napustio sam Avganistan zbog raznih problema bezbednosti, i različitih grupa mafija koje tamo operišu. Glavni razlog zbog koga ljudi napuštaju Avganistan je nedostatak bezbednosti, jer kada je tamo neko zaposlen u državnoj službi dobija pretjne od Talibana. Ti ljudi više ne mogu da sačuvaju svoju decu i porodice, svakog momenta može se dogoditi da članovi porodice budu oti i ucenjavani. Migranti koji dolaze iz zone Pakistana Pešauar imaju nešto bolju bezbednosnu situaciju, ali imaju problem siromaštva i dolaze više iz ekonomskih razloga.

Većina ljudi koja se sada nalazi ovde u barakama potiče iz granične oblasti Avganistana i Pakistana? Međutim odnos između njih nije baš najbolji. O čemu se radi?

Da, mada se takođe dešava da ljudi iz Pakistana dolaze kao Avganistanci sa lažnim dokumentima, jer u Avganistanu ne postoji elektronska lična karta, već samo papirni dokument, a za odlazak u Evropu Avganistanci imaju izvesne prednosti nad Pakistancima. Takođe dolazi dosta ljudi iz avganistanskih porodica koje već više od trideset godina žive kao izbeglice Pešauaru (oblast u Pakistanu na granici sa Avganistanom), još od avganistansko-sovjetskog rata. Za njih tamo nema ni poslova ni obrazovanja. Sada pokušavaju da dođu u Evropu u potrazi za boljim životom.

Kada nas je pre oko trideset godina napao SSSR, Avganistanska vojska im se suprotstavila. U velikom okršaju šest miliona ljudi je izgubilo živote i izbeglo. SSSR je napao mnoge domove i ubio puno Avganistanaca u borbi protiv Mudžahedina. Mnogi su morali da napuste domove i krajeve gde su živeli i nastane se u Pešauaru, gde je već živelo puno Avganistanaca, a nije bilo Rusa. Početkom 2000ih, kada su došli NATO i ISAF (International Security Assistance Force), puno ovih porodica se vratilo u Avganistan, ali ih je puno i ostalo u Pakistanu.

Kakvi su bili interesi velikih sila u avganistansko-sovjetskom ratu?

Kada je SSSR ušao u Avganistan, mnoge druge zemlje, naročito SAD i zapadna Evropa, podržali su Avganistan i dali milione dolara i oružje da isteraju SSSR iz zemlje. Mnogo ljudi se mobilisalo, naoružalo i treniralo u Pakistanu, odakle su se vratili u Avganistan da ratuju protiv SSSR-a. Na kraju je SSSR morao da napusti Avganistan poubijavši milione ljudi, i sam pretrpeviš ogromne štete. Niko od internacionalnih sila nije bio iskren prema Avganistanu, posle rata više niko nije htio da pomogne. SAD i Evropska unija su takođe napustili Avganistan kao i SSSR, i nastupio je drugi veliki rat između avganistanskih partija. To je bio veoma opasan rat, mnogi su ponovo izbegli i nastanili se u Pakistanu.

Onda je nastupio Talibanski režim?

Pre nego što su Talibani uspostavili režim bio je veliki rat. Različite partije su se borile između sebe, sa sedam različitih strana u Kab-

Foto: Zakir

ulu i ostatku Avganistana. Na kraju, posle tri-četiri godine rata Talibanima je pošlo za rukom da uklone ostale struje i preuzmu vlast. Posle su prešli iz pakistanskih islamskih škola, iz Jalal-Abada i iz Kandahara, i napravili vladu u Avganistanu. Njihov lider je bio Mula Mohamed Omar.

Bili su pomognuti od nekih internacionalnih sila?

To je bio pakistanski projekat, ne znam ko im je pomagao u tome. Došli su u Avganistan i pozatvarali škole, više nije bilo poslova, devojčice više nisu mogle da idu u školu, za dečake je ostalo jako malo otvorenih, nije više bilo obrazovnih centara, niti televizije, ni interneta, ni mobilnih telefona. Samo jedna radio stanica je postojala, koja je bila u službi talibanske uprave i nije služila ljudima. I tako je bilo pet godina. Ja sam tada išao u osnovnu školu.

Znači ipak si mogao da ideš u školu?

Išao sam u školu koja je bila veoma daleko. Nije mnogo dece moglo

da ide u školu tada, ali moj otac je bio obrazovan i rekao je: „Idi, naučićeš nešto u školi, ma kakva da je“. Radi poredjenja, danas u tom mestu ima 15.000 učenika, dok je onda bilo samo 1.000. Bilo nas je par dece iz kraja koji smo zajedno pešačili dva sata do škole.

Nije bilo prevoza?

Ma kakav prevoz, nije bilo ni knjiga. Pravili smo beleške i iz njih učili. Bili smo veoma mali i učili smo osnovne stvari, kao arapsko pismo, čitanje, dok su sa druge strane recimo postojale knjige za učenje islama, ali za osnovno znanje ne.

To su bile talibanske škole?

Pa bio talibanski režim i školski sistem je bio pod kontrolom Talibana. Škole su bile javne, ali sa više islamskih knjiga. U to vreme mislim da su izbacili engleski i ostale strane jezike i uveli predmete veronauke. Ali mi nismo imali druge škole, a tu smo ipak mogli da naučimo osnovne stvari, čitanje i pisanje. Odrpilike 50% je bilo religioznog sadržaja, 50% fizike, hemije, matematike, itd...

Kako je bilo za tvoje roditelje tada? Da li su mogli da rade? Generalno kakav je bio život? Šta su ljudi radili da bi došli do hrane, itd?

Generalno, 90% ljudi bilo je bez posla. UNICEF i UNCHR su delili hlebove, 5 hlebova po domaćinstvu. Dobijali smo bonove sa kojima su se preuzimali hlebovi. I krompir je bio veoma jeftin, seljaci su često davali ljudima besplatno krompira i to se kuvalo. UNCHR i UNICEF su takođe ponekad davali ljudima nešto ulja i drugih stvari. Poslovi, kao recimo da se iseku trava, rad na gradilištu ili slično, plaćao se sto avganistanskih dinara (pola dolara) na dan. Ali ni ti poslovi nisu bili dostupni svima. Tako je bilo sve dok 2000te godine nije došao NATO.

Da se vratimo na trenutak na Pešauar, oblast u Pakistanu u kojoj živi veliki broj avganistanskih porodica, rekao si da su oni još pre avganistansko-sovjetskog rata živeli tamo?

Da. U vreme kralja Abdur Rahmana, dok je Indija bila pod kolonijalnom upravom Velike Britanije, Avganistanci su dva puta odbili napade Britanaca, ali kada su Britanci ponovo napali Avganistan naša vlada više nije bila u mogućnosti da se odbrani. U to vreme Pakistan nije postojao, imali smo granicu sa Indijom. Britanci su rekli našem kralju da oni kreiraju novu državu pod imenom Pakistan i da regija Avganistana pod imenom Pešauar mora da se ustupi toj državi na sto godina korišćenja. Isto tako su bili odvojili i delove Indije, i napravili zemlju Pakistan. Pre par godina je prošlo tih sto godina, ali te oblasti su i dalje pod kontrolom Pakistana, što predstavlja veliki problem u odnosima Avganistana i Pakistana. Avganistanska vlada polaže pravo na tu oblast, dok Pakistanska odbija da im je prepusti, isto kao što se dešava sa Kašmirom između Pakistana i Indije. Liniju podele između Avganistana i Pakistana zovemo *Diurant linijom*, po britanskom ambasadoru koji je napravio protokol o podeli teritorije. Diurant linija je podelila paštunske familije na dva dela. Recimo, polovina velike paštunske familije Momont živi u Pešauaru, a pola u Avganistanu, isto tako Ačeki, Urakzi, Salarzi. To su sve velike, velike paštunske familije. I da bi posećivali jedni druge treba im viza. Ti ljudi ne žele vize i organizuju velike proteste protiv viznog sistema. Pre više od sto godina napravljen je sporazum da će po isteku tog perioda Pakistan napustiti zonu Pešauara i prepustiti kontrolu lokalnom stanovništvu. I sa jedne i sa druge strane ljudi protestuju, i mislim da su sada ljudi u Pešauaru više naklonjeni ideji da se ne priključe ni Avganistanu ni Pakistanu, već da žele sopestvenu državu. Možda bi se ta država zvala Paštunistan. Jer oni su svi Paštunaci, tu i nema nekih drugih naroda.

Originalno ti dolaziš iz Konara? Kakva je situacija tamo, rekao si mi da su tu Amerikanci izgradili vojnu bazu?

Pre toga Konar je bio pod kontrolom Talibana. Konar takođe ima granicu sa Pakistanom. Kada su Amerikanci i ISAF došli u Kabul, iz Kabula su širili svoje baze prema drugim provincijama, pa su došli i u Konar i napravili mnogo baza. Provincija Konar je puna planina, tamo nema velikih čistina. Došli su i napravili baze u Zerkanu, blizu centra provincije Konar, i u oblasti koja se zove Turči, a onda su došli u našu oblast i napravili bazu na zemlji koja je pripadala lokalnim porodicama. Zemljište je bilo naše privatno vlasništvo, ne državno, za koje nam nisu ništa platili, niti su nas pitali da li želimo da se tu gradi baza, ili nešto slično. I u drugim provincijama, u Marauari i u Pejđžu, takođe u oblasti Konara, napravili su po jednu vojnu bazu, ali nigde nisu pitali ljude da li to žele.

Možda su napravili neki dogovor sa vladom?

Ne znam. Poslednja vlada nam je rekla da smo mi napravili dogovor sa njima da se baze izgrade, ali oni nama nisu ništa platili. Sada sa jedne strane Talibani napadaju ljude zbog toga što su dali zemljište Amerikancima, a sa druge strane kada bi neko otišao i rekao Amerikancima da idu, oni bi takođe pucali. Oko deset godina oni su bili tamo, i kada su odlučili da ograniče svoje prisustvo u Avganistanu i koncentrišu se u Kabulu, prepustili su druge oblasti Avganistanskoj vojsci. Sada Talibani kažu meštanima: „Ti si hrišćanin, nisi musliman, saraduješ sa vladom! Ubiceemo te!“ Tamo nema bezbednosti, Talibani ispaljuju rakete sa planina na domove ljudi, vojska nije u mogućnosti da ide u planine, jer nema vazduhoplovne jedinice, i ljudi su prisiljeni da napuste domove. Neki odlaze u Pakistan, neki u druge zemlje, neki su došli u Evropsku uniju, a neki žive u Kabulu, ali ne mogu da idu u svoja mesta.

Razgovor vodila Vahida Ramujkić

kraj u sledećem broju

NoNameKitchen

IMPRESIVNO je koliko se rada svakodnevno ulaže u funkcionisanje NoNameKitchen, volonterske grupe koja okuplja mlade pretežno iz Španije. Došli su u Srbiju kada se u internacionalnim volonterskim krugovima oglasila uzbuna o veoma kritičnoj situaciji migranata tokom izuzetno hladne zime u Barakama kod Železničke stanice. Zamolili smo volontere NoNameKitchen da nam opišu jedan svoj radni dan, od jutra do večeri.

„Od jutra do večeri imamo različite smene poslova“, objašnjavaju aktivisti BezimeneKuhinje. „U 9h ujutru se nalazimo u grupi od po pet ljudi ispred Baraka da idemo zajedno u lokal gde se seče povrće. Nosimo sve namirnice u taperima u lokal koji se nalazi na Novom Beogradu, do koga stižemo kombijem za petnaestak minuta, kada nam pomažu volonteri iz HelpNe (volonterska organizacija vatrogasaca iz Pamplone), ili za pola sata kada idemo gradskim prevozom. Sve namernice se seku do 14h.

Oko 14h dopremamo kombijem HelpNe sve namernice pripremljene za kuvanje do Baraka, gde u to vreme počinje aktivnost druge smene.

Od 14h do 17h se na platou ispred prostora gde će kasnije biti instalirana kuhinja postavljaju akumulatori za punjenje mobilnih telefona. Za rezidente telefonska komunikacija sa članovima porodice je vitalna potreba. Tu se takođe pune i baterije za lampe koje se koriste za osvetljenje tokom noći. U ovoj smeni takođe se čisti i priprema prostor za instaliranje kuhinje.

Kitchen za sve nove volontere, kako bi se lakše uključili u radnu dinamiku, i diskutuju se tekuće teme koje se tiču logistike i generalne organizacije.

Jednom nedeljno održavaju se generalni koordinacioni sastanci u kojima učestvuju po par predstavnika iz svih volonterskih organizacija koje deluju u zoni Baraka na Železničkoj stanici.

Ono što NoNameKitchen čini drugačijom od drugih organizacija je to što su migranti uključeni u sve njene aktivnosti. Inicijalni razlog za ovakav način rada je to što se NoNameKitchen konstituisala kao neformalna organizacija volontera uključenih na individualnoj bazi, i što kao takva u Srbiji nije imala dozvolu za rad. To se sa druge strane pokazalo kao veoma povoljna okolnost, jer je pomoglo izgradnji jednog zaista ravnopravnog odnosa i bliže saradnje između volontera i migranata.

Posle tri ipo meseca intenzivne aktivnosti u Srbiji, tek prošle nedelje NoNameKitchen je registrovana kao zvanična organizacija, i to „iz razloga koji se tiču donacija“, kažu volonteri NoNameKitchen. Do sada su se donacije prikupljale privatnim putevima i stizale su na lične račune, što je često predstavljalo problem za pojedince čiji su računori korišćeni. „Na registraciju smo se odlučili iz čisto praktičnih razloga i ona neće uticati na naš način rada. Za sada nam veliku pomoć daje HelpNa, koja nam obezbeđuje prevoz kombijem i plaća polovinu troškova hrane.“

Volonteri NoNameKitchen kažu da je servis pripre-

Foto: Mireia Sallares

U 16.45h počinjemo se sa instaliranjem kuhinje, postavljaju se ringle, butan-boce, donose sve kuhinjske posude i pribor za kuvanje, i 5h je vreme kada kreće majija!

Uvek postoji jedan profesionalni kuvar ili kuvarica, koji zajedno sa rezidentima kreću da kuvaju.

U 7h počinje da se formira red ispred kuhinje, i to je momenat kada je naveći broj volontera i rezidenata potreban da bi se sprovelo deljenje bonova, podelio posao čišćenja prostora i pranja posuđa, da se organizuje ko će te večeri voditi brigu da starije osobe, oni koji imaju neku povredu, ili zdravstveni problem, ili koji su tek stigli sa granice, dobiju hranu preko reda.

I u 8h počinje distribucija hrane. U poslednje vreme deli se i do 500 obroka, i taj broj se malo po malo povećava. I tako sve do 9.30h, kada se sve završava čišćenjem i utovarom sve kuhinjske opreme nazad u kombi. Kombi prenositi stvari nazad u šator koji je nedaleko odatle, gde se čuvaju sve stvari. Tu se na licu mesta radi kratki briefing sa svim volonterima i rezidentima koji su radili tog dana. I to je kraj radnog dana.

Dva puta nedeljno, ponedeljom i četvrtkom u Zlatnoj Moruni održavaju se otvoreni sastanci NoName-

manja hrane nastao iz potrebe u datom trenutku. Sada je situacija takva da preko noći može da dođe do kardinalne promene i NoNameKitchen je spreman da se u svakom trenutku prilagodi novim potrebama. Već par nedelja vrši se izvestan pritisak na rezidente i najavljuje evakuacija Baraka zbog napredovanja radova na Beogradu na vodi. Pre par dana su već iseljeni neki periferni objekti, gde su takođe živeli migrant, i NoName veče organizuje distribuciju šatora za ove ljude.

U međuvremenu organizuju se turniri u kriketu, bavi rešavanjem praktičnih i legalnih pitanja, prave rečnici za osnovnu komunikaciju na jezicima koji su tu u optičaju – dari, paštu, urdu, španski, engleski, srpski...

Na pitanje kako to da se, od svih zemalja, baš toliko Španaca skupilo oko NoNameKitchen, volonteri kažu da ni sami ne znaju kako se to dogodilo, ali da ih i u Grčkoj ima dosta. Kažu da je možda razlog to što je u Španiji velika nezaposlenost, što se većina mladih bavi honorarnim, prekarim poslovima, a onda ostatak vremena, u nedostatku zaposlenja žele da ulože u nešto za šta misle da ima najviše smisla.

Vahida Ramujkić

Izdavač:
Učitelj nezalica i njegovi komiteti
Uredništvo:
Vahida Ramujkić, Noa Treister,
Vladimir Novaković, Ivan
Velisavljević, Ivan Zlatić
Dizajn i prelom:
Matija Medenica

donator:

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO • OPEN SOCIETY FOUNDATION

partneri:

Imenovati
TO
ratom

Savez za radničko društvo